

BLIV KLAR – TIL PRØVE I DANSK 3

Lærervejledning

INDHOLD

Introduktion	3
Sigte og målgruppe.....	3
Indhold og opbygning	3
Bogens bokse	5
Pædagogiske overvejelser.....	5
Stilladsering.....	5
Læseforståelse og -strategier	6
Skriftlig fremstilling	6
Mundtlig kommunikation	7
Facitlister	8
Facitliste til kapitel 1	9
Facitliste til kapitel 2.....	16
Facitliste til kapitel 3.....	24

INTRODUKTION

Sigte og målgruppe

Bliv klar – til Prøve i Dansk 3 er en del af serien *Bliv klar*, et grundbogsmateriale, der sigter mod at forberede voksne udlændinge til de afsluttende danskprøver. Målgruppen for denne bog er kursister på sprogskoler på modul 5 samt selvstuderende/privatister, der skal til Prøve i Dansk 3.

I materialet arbejdes der systematisk med prøvens opgavetyper. Dette sker ud fra det rationale, at prøvedeltagerne har betydeligt lettere ved at opnå et godt resultat, hvis de ikke kun ved, *hvad* de skal til prøven, men også *hvordan* de kan udføre opgaverne med anvendelse af adækvate strategier.

Målene med *Bliv klar – til Prøve i Dansk 3* er, at kursisterne:

- opbygger viden om hyppigt forekommende emner i prøven
- tilegner sig relevante sproglige ressourcer, bl.a. forbinderord og argumenterende sproghandlinger
- tilegner sig adækvate strategier, fremgangsmåder og teknikker til løsning af prøvens opgaver
- opnår kendskab til og fortrolighed med prøvens opgave- og teksttyper
- træner løsning af prøvens opgaver med støtte i anvendelse af adækvate strategier
- træner alle fire sproglige færdigheder: læsning, skrivning, tale og lytning

Gennem det systematiske arbejde med prøvens opgaver sikrer materialet, at de fejl eller mangler, der eventuelt vil være i kursisternes prøvebesvarelser, ikke er et resultat af manglende viden om prøven, dens opbygning eller indhold, men af begrænsninger i kursisternes sproglige færdigheder. På den måde sigter materialet mod at give kursisterne de bedste muligheder og forudsætninger for et godt prøveresultat.

Indhold og opbygning

Bliv klar – til Prøve i Dansk 3 består af:

- grundbog
- Teksthæfte *Prøve i Dansk 3*, der indeholder en introduktion til prøven og dens forløb, oversigter over tidligere prøveterminers emner, modeltekster til skriveopgaverne samt adækvate strategier til hver af prøvens opgaver
- video- og lydfiler med prøvesituationer på alfabetadigital.dk
- lærervejledning med introduktion og facitliste

Grundbogen består af tre kapitler med hvert sit emne:

- Kapitel 1: Arbejde
- Kapitel 2: Ligestilling
- Kapitel 3: Uddannelse

Hvert kapitel behandler en række tematikker, der relaterer til de tre overordnede emner.

Kapitlernes opbygning

Hvert kapitel indledes med en opgave, der har til formål at aktivere kursisternes forforståelse af kapitlets tematikker. På de indledende sider opfordres kursisterne desuden til selv at opsøge viden om temaerne. Hertil foreslås forskellige online-ressourcer. Læreren kan for at understøtte dette arbejde vise hjemmesiderne og demonstrere, hvordan man kan navigere på siderne, og hvordan kursisterne kan bruge søgeværktøjerne til at finde relevante ressourcer. I undervisningen kan læreren derudover løbende følge op på dette selvstændige arbejde, eksempelvis gennem par- eller gruppearbejde, hvor kursisterne deler den viden, de har indsamlet.

Hvert kapitel afsluttes med en Kig tilbage-opgave, hvor kursisterne genopfrisker og opsummerer kapitlets læringsudbytte. Opgaven indebærer, at kursisterne først individuelt genkalder sig og reflekterer over, hvad de har lært. Derefter taler de med deres klassekammerater herom, og til sidst samles der op i plenum. På denne måde er der mulighed for at repetere kapitlets centrale ordforråd og andre sproglige ressourcer samt tematikker.

De tre kapitler er opbygget som Prøve i Dansk 3 og indeholder derfor – med undtagelse af Læseforståelse delprøve 1 – alle de samme opgavetyper, som findes i prøven. Dvs., at hvert kapitel behandler følgende prøvedele systematisk:

- Læseforståelse delprøve 2A
- Læseforståelse delprøve 2B
- Skriftlig fremstilling delprøve 1
- Skriftlig fremstilling delprøve 2A
- Skriftlig fremstilling delprøve 2B
- Mundtlig kommunikation delprøve 1
- Mundtlig kommunikation delprøve 2

Læseforståelse delprøve 1 behandles i teksthæftet, der følger med grundbogen.

Arbejdet med hver delprøve er didaktiseret ud fra en før-, under- og efter-struktur, der består af følgende 3 afsnit:

Bliv klar

Disse afsnit indeholder før-opgaver, der har til formål sprogligt, strategisk og videnskabsmæssigt at forberede kursisterne på løsningen af opgaverne, der optræder i Prøve i Dansk 3. I Bliv klar-afsnittene kan kursisterne derfor tilegne sig relevante sproglige ressourcer og adækvate strategier. Derudover aktiveres og opbygges forforståelse, inden de sproglige færdigheder prøves af.

Prøv

Disse afsnit indeholder opgaver af samme type som dem, der findes i Prøve i Dansk 3. Formålet er at gøre kursisterne fortrolige med prøvens opgavetyper samt træne dem i at løse opgaverne ved at anvende de strategier eller de sproglige elementer, der blev arbejdet med i Bliv klar-afsnittene.

Arbejd videre

Disse afsnit indeholder efter-opgaver, der har forskellige formål. I Arbejd videre-afsnittene, der følger læseforståelsesopgaverne, trænes kursisternes skrivefærdigheder. Med afsæt i teksterne eller temaerne fra Prøv-afsnittene skal kursisterne lave en skriveopgave af samme type som opgaverne til Prøve i Dansk 3.

I afsnittene, der følger efter opgaverne til skriftlig fremstilling, sættes der fokus på forskellige grammatiske områder, strategier til efterskrivningsfasen og redigering af egne tekster. Afsnittene behandler typiske fejltyper i prøvebesvarelser, og kursisterne har mulighed for enten at genopfriske grammatik, som de har lært om på tidligere moduler, men muligvis ikke tilstrækkeligt automatiseret, eller 'fylde' de læringsmæssige huller, de stadig måtte have på det afsluttende modul. Flere af afsnittene indeholder en gennemgang af de grammatiske regler, så kursisterne i bogen også får et opslagsværk i forhold til grammatiske spørgsmål. Derudover rummer hvert af afsnittene en modeltekst, der bruges som udgangspunkt til at arbejde med opmærksomhed på sproglig korrekthed.

Bogens bokse

I bogen findes der to forskellige bokse:

Sproghjælp

Sproghjælpsboksene er tænkt som en stilladserende foranstaltning. De indeholder sproglige ressourcer i form af relevant ordforråd, sætningsindledere og eksempelsvar, som kursisterne kan støtte sig til, når de selv skal producere sprog. Sproghjælpen kan således hjælpe kursisterne med at anvende adækvat sprog i opgaveløsningen.

Strategi

Kursisternes succes til prøven afhænger i høj grad af, om de kan bruge adækvate strategier i løsningen af prøvens forskellige opgaver. Strategierne er målrettede og bevidst anvendte fremgangsmåder og teknikker, der kan anvendes før, under eller efter opgaveløsningen. De giver kursisterne svar på spørgsmålet: *Hvad gør jeg, før jeg skal lave opgaven, mens jeg laver den, og efter jeg har lavet den, så jeg løser opgaven på den mest hensigtsmæssige måde?* Boksene har til formål at støtte kursisterne i at udvikle en hensigtsmæssig tilgang til prøvens forskellige opgaver.

PÆDAGOGISKE OVERVEJELSER

Stilladsering

Bliv klar – til Prøve i Dansk 3 bygger på en stilladserende pædagogisk-didaktisk tilgang. Den centrale tanke er, at kursisterne kommer væsentligt længere ved stilladserende støtteforanstaltninger end gennem en trial-and-error-tilgang, hvor de blot træner med en masse opgaver fra eksempelvis tidligere prøveterminer. De stilladserende foranstaltninger i bogen består bl.a. af modeltekster, skriveskemaer samt sproghjælpsbokse. Disse har til formål at give kursisterne sikre trædesten undervejs i forberedelsesprocessen til Prøve i Dansk 3 og støtte dem i, hvordan og med hvilke sproglige ressourcer en opgave kan løses hensigtsmæssigt. På den måde vil de senere i forløbet og til prøven være i stand til at udføre en lignende opgave på egen hånd både bedre og lettere.

Begrebet stilladsering stammer fra Vygotsky og Bruners læringsteorier. Ordet kommer af 'stillads', der typisk forbindes med den midlertidige konstruktion, der sættes op som en understøttende foranstaltning i forbindelse med, at en bygning skal opføres eller sættes i stand. I *Bliv klar – til Prøve i Dansk 3* har de forskellige stilladseringstiltag en lignende funktion, nemlig at støtte kursisterne, mens de gradvist tilegner sig nye forståelser og færdigheder. Stilladsering er dog ikke det samme som hjælp, for der sigtes mod at øge kursisternes selvstændighed i opgaveløsningen. Det er således afgørende, at de støttende foranstaltninger er midlertidige, så kursisterne gradvist udvikler

de nødvendige strategier og ressourcer til at klare opgaven uden stilladset. Støtten skal derfor gradvist fjernes, efterhånden som kursisterne opbygger sikkerhed og tilegner sig de nødvendige sproglige ressourcer.

Læseforståelse og -strategier

Til Prøve i Dansk 3 vurderes prøvedeltagerens færdigheder i at læse og forstå forskellige teksttyper med forskellige læseformål. For at demonstrere deres læsefærdigheder skal prøvedeltagerne kunne løse forskellige læseforståelsesopgavetyper. De forskellige opgaver skal gribes forskelligt an, og en effektiv løsning af hver opgave indebærer, at kursisterne kan anvende læsemåder og -strategier, der passer til de forskellige tekster og læseformål. De skal med andre ord vide, hvordan og hvor hurtigt de skal læse de forskellige tekster. Derudover skal de være bekendte med, hvad de skal gøre før og under læsningen.

For at opnå et godt resultat i læseforståelse skal kursisterne tilegne sig viden om og gøres fortrolige med adækvate læsestrategier. Dette er formålet i Bliv-klar-afsnittene til bogens læseforståelsesopgaver, hvor kursisterne introduceres for de læsestrategier, der er hensigtsmæssige til hver opgave. I Prøv-afsnittene opnår kursisterne fortrolighed med og træning i løsningen af opgavetyperne.

Skriftlig fremstilling

Til Prøve i Dansk 3 skal prøvedeltagerne demonstrere, at de kan skrive forskellige teksttyper. For at opnå et godt resultat i skriftlig fremstilling skal kursisterne tilegne sig viden om og gøres fortrolige med teksttyperne og deres karakteristika.

I bogen behandles alle niveauer og delelementer, der skal bruges til at skabe en tekst – fra overordnet organisering af en tekst i afsnit over afsnitsopbygning og -sammenhæng til ordklassernes bøjning og tegnsætning. Til hver skriveopgave i bogen finder der et systematisk før-skrivningsarbejde sted, og kursisternes skrivearbejde stilladseres gennem arbejdet med relevante sproglige ressourcer, skriveskemaer og førskrivningsarbejde i form af individuel planlægning samt ideudveksling med klassekammerater.

Skriveskemaerne fungerer som en slags præfabrikeret form eller en tekstopskrift, der kan fastholde kursisterne på en adækvat struktur. Desuden indeholder skemaerne sætningsindledere, der giver kursisterne trædesten at stå på i konstruktionen af teksten. Sætningsindlederne støtter nemlig kursisterne i at lave overgange mellem tekstafsnittene samt at strukturere de enkelte afsnit hensigtsmæssigt ved brug af organiserende forbinderord.

I Arbejd-videre afsnittene sættes der fokus på forskellige sproglige elementer:

- adjektivernes bøjning
- verbernes bøjning
- substantivernes bøjning
- syntaks
- nabo-ord
- pronominer
- tegnsætning

Afsnittene i kapitel 1 og 2 indeholder reglerne for brugen af ét enkelt sprogligt element samt en modeltekst, der tematiserer det sproglige fokuspunkt. Formålet er, at kursisterne gradvist gennem arbejdet med de to kapitler bliver opmærksomme på og 'fylder' de huller, der er i deres sproglige viden, samt at deres evne til at arbejde systematisk i efterskrivningsfasen udvikles. I kapitel 3 arbejdes der med en samlet tekstredigering, så kursisterne får en tjekliste til deres egne skriftlige besvarelser.

Kursisternes kritiske blik på deres egne tekster skærpes gennem stilladserende opgaver, hvor de først forholder sig til en modeltekst og derefter til en klassekammerats opgavebesvarelse.

Mundtlig kommunikation

Til Prøve i Dansk 3 vurderes prøvedeltagerens færdigheder i forskellige former for mundtlig kommunikation med forskellige kommunikationsformål. De skal bl.a. forklare, argumentere, udtrykke synspunkter/holdninger og eksemplificere. Til hver kommunikationsform og hvert kommunikationsformål hører bestemte sproghandlinger og sproglige ressourcer, som kursisterne skal tilegne sig for at kunne opnå et godt resultat til prøven. Ligesom til opgaverne i skriftlig fremstilling stilladseres kursisterne også i produktionen af prøvens mundtlige tekster. Til dette formål indeholder bogen forskellige stilladserende tiltag:

- modeltekster
- video- og lydfiler
- sproghjæpsbokse med sproglige ressourcer

I Bliv-klar-afsnittene findes der modeltekster til situationsbeskrivelse (delprøve 2) og præsentation (delprøve 1). Modelteksterne har den funktion, at kursisterne får en præfabrikeret strukturel ramme og nogle sproglige ressourcer, som de kan imitere og støtte sig til, indtil de har tilegnet sig den nødvendige viden og det adækvate sprog til opgaveløsningen.

I opgaverne til mundtlig kommunikation kan kursisterne desuden finde støtte i sproghjæpsbokse indeholdende adækvate sproglige ressourcer.

Udover de opgaver, der er specifikt målrettet træning af opgaverne i mundtlig kommunikation til Prøve i Dansk 3, er der samtale-aktiviteter i mange af bogens Bliv klar-afsnit. Her har kursisterne mulighed for at træne de sproghandlinger (fx forklare, udtrykke synspunkter, argumentere), der er nødvendige for at honorere kravene til prøven.

Bogen har flere opgaver, hvor instruktionen lyder "Tal med forskellige klassekammerater". Til mange af disse opgaver kan eksempelvis en mingle-aktivitet eller Co-operative learning-strukturen 'dobbelt cirkel' bruges.

FACITLISTER

Facitliste til kapitel 1

Opgave 7

1.

Ønsker = efterlyser

En del af det danske erhvervsliv = flere virksomheder

Politisk = lovgivning

Der bliver skabt bedre muligheder for hente udenlandske medarbejdere = gør det nemmere at rekruttere arbejdskraft fra bl.a. asiatiske lande; fjerner bureaukrati, som gør det svært for arbejdsgiverne at bruge udenlandsk arbejdskraft.

2.

udenlandske medarbejdere = ansatte, der kommer fra andre lande; udlændinge

lærer dansk = tilmelder sig undervisning på en sprogskole

sociale grunde = fritidsklubben, med danske venner, naboer eller kolleger til arrangementer såsom sommerfester og julefrokoster, hvor samtalerne oftest foregår på dansk

3.

højtuddannede udlændinge = højt kvalificerede udenlandske medarbejdere

stor økonomisk gevinst = øger den samlede velstand; bidrager mest til de offentlige kasser

4.

integration = trivsel

Sprogbarrierer = manglende danskkundskaber

Udfordring = gør det nemlig svært

5.

International rekruttering = tiltrække og fastholde udenlandsk arbejdskraft

Voksende = forventer at ansætte flere udenlandske medarbejdere

høj prioritet = har stort fokus på

Opgave 9

1. C (Der er nemlig global efterspørgsel på folk med deres erfaring og uddannelsesmæssige baggrund)
2. A (Jeg oplever, at jeg bliver hørt, og det er supermotiverende. Derudover synes jeg, at jeg har rigtig gode muligheder for at vise, hvad jeg kan fagligt. Det er meget vigtigt for mig. Jeg ved, at mange af mine højtuddannede kollegaer har det på samme måde)
3. C (Måske bliver jeg, hvis jeg bliver spurgt om det. Jeg har ikke besluttet mig endnu, men jeg tænker meget på det)
4. B (Samtidig forlader mange arbejdsmarkedet for at gå på pension – deriblandt et større antal højt kvalificerede medarbejdere)
5. B (Højtuddannede med familie bliver her længere. Deres bidrag til samfundsøkonomien er på næsten 2.2 mio. kr. per. person)
6. A (De udenlandske medarbejdere bidrager med viden og kompetencer, som flere og flere af vores virksomheder er afhængige af for at stå stærkt i den internationale konkurrence)
7. C (Vi har en god balance mellem arbejde og privatliv. [...]) Så det er den historie, vi skal i gang med at fortælle ude i verden)

Opgave 17

1. A. udbredelsen
2. C. risikerer
3. D. nemlig
4. B. undervurdere
5. A. eksempelvis
6. D. arbejdsopgaverne

Opgave 19

1. D. faktisk
2. B. Desuden
3. A. forsvinde
4. D. fysiske
5. C. teknologien
6. A. muligt
7. C. udnytte
8. B. en årsag til

Opgave 29

Ubestemte former:

	N-ord	T-ord	Flertal
Foran substantivet	Han får en god <u>X</u> løn.	Han har et god <u>t</u> job.	Han har nogle god <u>e</u> kolleger.
Som subjekts-prædikat	Hans løn er god <u>X</u> .	Hans job er god <u>t</u> .	Hans kolleger er god <u>e</u> .

Bestemte former:

	N-ord	T-ord	Flertal
Efter pronominer og genitiv	Min god <u>e</u> arbejdsplads. Jakobs god <u>e</u> arbejdsplads.	Vores god <u>e</u> samarbejde. Kollegernes god <u>e</u> samarbejde.	Dine god <u>e</u> kolleger. Jakobs god <u>e</u> kolleger.

	Den	Det	De
Som subjekts-prædikat	Den er svær <u>X</u> .	Det er svær <u>t</u> .	De er venlig <u>e</u> .

Opgave 31

1. ny (n-ord: en by)
2. nemt (det)
3. sjovt (det)
4. nyt (t-ord: et netværk)
5. god (n-ord: en måde)
6. nye (flertal: venner)
7. dyrt (det)
8. hårdt (det)
9. ikke-akademiske (flertal: job)
10. ledige (bestemt form: det)
11. lang (n-ord: en uddannelse)
12. muligt (det)
13. faglige (bestemt form: dine)
14. højt kvalificerede (flertal: akademikere, -t skifter til -d)
15. nyt (t-ord: job)
16. gamle (bestemt form: sin, -e droppes)
17. dejlige (bestemt form: vores)
18. glade (flertal: vi)

Opgave 33

Beskrive						Forklare		Vurdere			
0	1	2	5	6	8	4	9	3	7	10	11

Opgave 41

1. engagerer (subjekt: der)
2. hjælpe (efter modalverbum: vil)
3. gøre (efter modalverbum: vil)
4. være (efter modalverbum: vil)
5. styrke (efter modalverbum: kan)
6. øge (efter modalverbum: kan)
7. giver (subjekt: frivilligt arbejde)
8. har (subjekt: de)
9. lave (efter 'at')
10. være (efter modalverbum: kan)
11. får (subjekt: de)
12. føle (efter modalverbum: kan)
13. giver (subjekt: det)
14. har (subjekt: mange i denne aldersgruppe)
15. gør (subjekt: man)
16. have (efter modalverbum: kan)
17. give (efter modalverbum: kan)
18. udføre (efter at)
19. have (efter at)
20. har (subjekt: som)
21. bidrage (efter modalverbum: kan)

22. være (efter modalverb: kan)
23. tage (efter modalverb: kan)
24. mangle (efter modalverb: kan)
25. løse (efter 'at')
26. medfører (subjekt: hvilket)
27. føre (efter modalverb: kan)
28. ser (subjekt: ledelsen)
29. spare (efter 'at')
30. lave (efter 'at')
31. sætter (subjekt: der)
32. lave (efter modalverb: må)
33. fungere (efter modalverb: vil)

Opgave 45

Årsager: travlhed på jobbet og højere krav om effektivitet, travlhed derhjemme, job i dag er karakteriseret ved kompleksitet og grænseløshed.

Opgave 46

Flere danskere lider af stress end for 30-40 år siden. I en undersøgelse fra Det nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (2015) svarede cirka 15 procent af de danske lønmodtagere således, at de føler sig stressede 'hele tiden' eller 'ofte'. Andre undersøgelser viser samme tendens.

Der kan være flere årsager til, at mange i dag bliver stressede. Én af årsagerne er travlhed og højere krav om effektivitet. Mange arbejdstagere skal nemlig nå meget mere på jobbet, end de skulle tidligere. Eksempelvis skal læger, sygeplejersker og fysioterapeuter på hospitalerne tage sig af mange flere patienter på grund af øgede produktivitetskrav. Derudover vil de fleste gerne udføre deres arbejde godt. Men det kan være en udfordring, når de har så travlt, og det kan medføre stress hos mange.

En anden årsag kan være, at mange - udover travlheden på jobbet - også har travlt derhjemme. Det skyldes bl.a., at de fleste danske kvinder har fuldtidsarbejde. Men når begge forældre arbejder fuldtid, får familien mere travlt derhjemme, for både de huslige pligter og børnene skal passes.

Endelig kan en forklaring være, at flere og flere jobs i dag er karakteriseret af kompleksitet og grænseløshed. Mens mange tidligere havde fysiske jobs på eksempelvis fabrikker, arbejder flere nu som bl.a. ingeniører, journalister, software-udviklere eller forskere. De arbejder således med komplekse vidensopgaver frem for praktiske opgaver, og det øger risikoen for stress. Videnarbejdere kan nemlig udføre mange af deres arbejdsopgaver online hvor som helst og når som helst. De kan eksempelvis deltage i telefonmøder eller svare på e-mails, når de sidder derhjemme om aftenen. Det betyder, at grænserne for, hvornår de er på arbejde, og hvornår de har fri, bliver mindre klare.

Opgave 49

Forklaring	Eksemplificering	Konsekvens	Organisering	Tilføjelse	Holdning
for nemlig	for eksempel eksempelvis fx	dermed		desuden	efter min mening

Opgave 52

Forklaring	Eksemplificering	Konsekvens	Organisering	Tilføjelse	Holdning
for nemlig fordi da	for eksempel eksempelvis fx	dermed	for det første for det andet endelig	desuden	efter min mening jeg mener jeg synes

Opgave 57

Ubestemt:

Ental		Flertal		
N-ord (fælleskøn)	T-ord (intetkøn)	+(e)r	+e	Ingen endelse
en årsag en fordel en ulempe en grund en konsekvens en forklaring en betydning en holdning en mulighed	et diagram et råd et forslag et synspunkt et argument	årsager ulemper diagrammer konsekvenser forklaringer betydninger synspunkter holdninger muligheder argumenter	fordele grunde	råd forslag

Bestemt:

Ental		Flertal		
N-ord (fælleskøn)	T-ord (intetkøn)	+(e)ne		
årsagen fordelen ulempen grunden konsekvensen forklaringen betydningen holdningen muligheden	diagrammet rådet forslaget synspunktet argumentet	årsagerne ulemperne diagrammerne konsekvenserne forklaringerne betydningerne synspunkterne holdningerne mulighederne argumenterne	fordelene grundene	rådene forslagene

Opgave 60

1. grunde (flertal, gruppe 2)
2. en læge (ingen ubestemt artikel ved kategorisering, fx job)
3. opgaverne (ikke dobbelt bestemthed)
4. kvaliteten (bestemt form; specificeret ved 'i behandlingen')
5. patienterne (bestemt form; de patienter, som skribenten behandler)
6. ens kroppen / ens kroppen (ikke dobbelt bestemthed)
7. natten (bestemt form; fast udtryk)
8. de arbejdsrelaterede udfordringerne (bestemt form; angives ved brug af pronomen, når substantivet bruges med et adjektiv)
9. tinger (flertal, gruppe 3)
10. arbejdslivet (ikke dobbelt bestemthed)
11. antallet (bestemt form; specificeret ved 'af stressede danskere')
12. grænsen (ikke dobbelt bestemthed)
13. udviklingen (ikke dobbelt bestemthed)
14. måden (ikke dobbelt bestemthed)
15. risikoen (bestemt form; specificeret ved 'for stress')
16. problemet (bestemt form; specificeret ved 'med smartphones')
17. sit jobbet / sit jobbet (ikke dobbelt bestemthed)
18. tinge (flertal, gruppe 3)
19. om aftenen (bestemt form; fast udtryk)
20. på den måde (ikke dobbelt bestemthed)
21. pauserne (ikke dobbelt bestemthed)

Opgave 64

Fokus/formål	Præsentation
Introduktion - introducere emne - skitsere præsentationens struktur	Mit emne er 'Den stigende pensionsalder på det danske arbejdsmarked'. Jeg vil først kort forklare årsagen til, at politikerne har hævet pensionsalderen i Danmark. Derefter vil jeg fortælle om argumenterne for og imod, at pensionsalderen skal stige. Og til sidst vil jeg kort sige noget om diskussionen om en differentieret pensionsalder.
Baggrund for hævelse af pensionsalderen. Årsager til, at pensionsalderen hæves.	I 2006 vedtog politikerne en aftale om senere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Aftalen betyder, at pensionsalderen gradvist forhøjes, og at den er afhængig af befolkningens forventede gennemsnitlige levetid. På grund af aftalen vil pensionsalderen fx i 2030 være 68 år, mens den i 2020 er på 66 år. Politikernes beslutning om at hæve pensionsalderen skyldes, at vi lever længere. Det betyder bl.a., at udgifterne til pension stiger.
Argumenter for at hæve pensionsalderen.	Der er argumenter både for og imod at hæve pensionsalderen. Fortalerne argumenterer med, at det er nødvendigt af økonomiske grunde. Samfundsøkonomien kan nemlig ikke klare, at der ikke er balance mellem antallet af mennesker på pension og dem, der er i arbejde. Et andet argument er, at de 60-70-årige aldrig før har været så veluddannede, sunde og raske som i dag. Derfor vil det være spild af gode ressourcer, hvis de gik på pension.

Argumenter imod at hæve pensionsalderen.	På den anden side er der også argumenter imod at hæve pensionsalderen. Modstanderne argumenterer med, at Danmarks pensionsalder allerede er en af de højeste i Europa. Desuden giver en stigende pensionsalder problemer for dem, der har været på arbejdsmarkedet i mange år, og som har fysisk eller psykisk hårdt arbejde.
Diskussion om en differentieret pensionsalder.	På grund af de nedslidte grupper på arbejdsmarkedet diskuterer politikerne, om pensionsalderen skal differentieres. Dvs. om den skal være forskellig for forskellige faggrupper. Det er dog ikke alle, der mener, at det er den rigtige løsning.

Opgave 67

1. Du sagde, at en senere pensionsalder kan give nogle problemer for dem, der har været på arbejdsmarkedet i mange år eller for dem, der har et hårdt arbejde. Kan du sige lidt mere om det?
2. Du sagde, at ikke alle mener, at en differentieret pensionsalder er en god løsning. Hvorfor mener de ikke det?
3. Er en differentieret pensionsalder efter din mening en god idé?
4. Hvad for nogen grupper bør efter din mening have en lavere pensionsalder?

Opgave 74

1. Arbejde og stress

Beskrivelse a:

På det øverste billede kan man se en mand, der sidder på et kontor. Det er et rigtig pænt kontor med en dejlig udsigt over byen. Manden tænker måske på forskellige ting, fx sin kalender, projekter, mål og møder. Han ser ikke så glad ud.

Og det nederste billede viser en kvinde og en mand, der sidder og arbejder på deres computer derhjemme. Det er aften og klokken er halv ti. Og i baggrunden kan man se deres børn, der sidder i sofaen med en tablet. Kvinden tænker måske på en dejlig sommerdag, hvor familien er i haven og børnene løber og spiller fodbold.

X Beskrivelse b:

Begge billeder viser eksempler på mennesker med et stressende arbejdsliv. På det øverste billede er der en mand på et kontor. Muligvis føler han sig stresset på grund af sine mange opgaver, fx projekter og møder. Det ser også ud som om, arbejdstempoet er rigtig højt, fordi flere telefoner ringer på samme tid.

På det nederste billede kan man se et par, der sidder derhjemme om aftenen. Det vil sige, at deres arbejdsliv eller familie- og fritidsliv ikke er klart adskilt. Det kan være en årsag til, at folk får stress. Vi kan også se, at der er konsekvenser for familien, for børnene må bruge aftenen alene uden deres forældre.

2. Pensionsalder

X Beskrivelse a:

Billederne viser to eksempler på, hvad man kan gøre, når man når pensionsalderen. På det øverste billede er der en ældre og en yngre læge, der sammen kigger på et røntgenbillede. Den ældre læge ser ud som om, han godt kunne gå på pension. Men han har valgt at være på arbejdsmarkedet. Måske fordi han er glad for sit arbejde, eller fordi han gerne vil give sine erfaringer videre til sine yngre kolleger.

På det nederste billede kan man se en ældre mand, der nok er gået på pension. Han bruger

sit pensionistliv på at lave frivilligt arbejde. På den måde kan han få et meningsfuldt indhold i hverdagen. Han kan også have socialt samvær og føle, der stadig er brug for ham, selvom han har forladt arbejdsmarkedet.

Beskrivelse b:

På det øverste billede kan man se en operationsstue på et hospital. På stuen er der to læger, som står og kigger på et røntgenbillede, og de taler sammen om billedet. Måske forbereder de sig, inden de skal udføre den næste operation.

Op på det nederste billede er der en ældre mand sammen med en ung kvinde. Der er også en ældre kvinde i baggrunden, der sidder sammen med tre unge mennesker, der ser ud som om, de kigger på nogle papirer. Måske er det på en skole, og de ældre hjælper de unge med deres skolearbejde.

Opgave 75

1. d. styrkemarkør
2. a. påstand
3. c. hjemmel
4. b. belæg

Facitliste til kapitel 2

Opgave 9

- b. 9
- c. 10
- d. 7
- e. 2
- f. 1
- g. 11
- h. 3
- i. 6
- j. 5
- k. 8
- l. 4

Opgave 10

1. A (Faktisk virker det fint at fordele arbejdet på den måde, når bare begge parter synes, det er i orden)
2. C (Vi kan bare gøre det, vi trives med)
3. A (Det endte med skænderier)
4. C (... udfører de opgaver, der kan laves, når de har tid; ... står mændene for det fleksible arbejde, der kan udføres i weekender og ferier)
5. B (jo mere vi arbejder i hjemmet, jo mindre arbejder vi på jobbet – og omvendt)
6. A (Den arbejdsdeling [...] bliver en model for, hvordan husarbejdet fremover fordeles mellem forældrene)
7. C (Nina Smith ser mere øremærket barsel til fædre som en mulig løsning på ligestillingsproblemet i hjemmet og på arbejdsmarkedet)

Opgave 18

1. C
2. B
3. D
4. C
5. A

Opgave 20

1. B
2. A
3. D
4. C
5. C
6. A
7. A
8. C

Opgave 30

1. I hovedsætninger står verber i nutid eller datid på plads nummer **2**.
2. I hovedsætninger står centraladverbier som fx 'ikke' eller 'gerne' **efter** subjekt og verbum.
3. I ledsætninger står centraladverbier **mellem** subjekt og verbum.
4. I ledsætninger står **subjekt** lige efter konjunktionen. Der er altså ikke inversion efter en konjunktion.

Opgave 31

Hej Sara

Tak for din mail. Det var dejligt at høre fra dig igen.

Mht. situationen herhjemme **går det** desværre ikke bedre. Jeg **føler stadig**, jeg skal lave det hele. Som jeg fortalte dig, **står jeg** for indkøb, madlavning, rengøring, tøjvask, oprydning og aflevering af børn. Når **jeg prøver** at bede Søren om hjælp, bliver han irriteret eller siger, at han lige laver noget andet. Jeg tror **ikke**, at vi skal være sammen mere, hvis det bliver ved på den her måde.

Stort tillykke med jobtilbuddet – det lyder rigtigt spændende. Jeg kan godt forstå dine bekymringer. Men selvom det nok bliver udfordrende at balancere jobbet og familien, **synes jeg** alligevel, at du skal sige ja. Du har jo flere gange snakket om, at du **gerne vil** være leder på et tidspunkt. Så det er en fantastisk mulighed. Du kan udvikle dig fagligt og samtidig være en rollemodel for Lise og Emma. De har en super god mor, der **også er** dygtig til sit arbejde. Og det har børn brug for, fordi de spejler sig i de voksne omkring sig. Du **skal bare** acceptere, at du med et karrierejob ikke hele tiden kan være den perfekte mor og den perfekte leder – og det er okay! Måske **kunne I** få en au-pair eller noget rengøringshjælp. På den måde **kan du** koncentrere dig om at være sammen med familien, når **du har** fri, og lade andre tage sig af husarbejdet.

Mht. at du vil være den eneste kvinde blandt lederne, **tror jeg ikke**, at det bliver et problem. Ledelsesverdenen er jo en mandsdomineret verden i rigtig mange virksomheder, men du er en stærk og dygtig kvinde. Så det kommer til at gå fint – det er jeg sikker på!

Du **spurgte også**, om jeg kender nogle gode kvindelige rollemodeller. Personligt **kender jeg** ikke nogen karrierekvinder, og alle lederne på min arbejdsplads er mænd. Men der er jo mange danske toppolitikere, som er kvinder med børn. For eksempel statsministrene Helle Thorning og Mette Frederiksen. De har et meget krævende job, hvor **de er** meget væk hjemmefra, men jeg tror, at deres børn bliver sunde og hele mennesker alligevel.

Jeg vil gerne høre mere om stillingen, og måske har du nogle råd til, hvad **jeg skal** gøre i min situation. Så hvad siger du til, at vi mødes en dag i næste uge?

Mange hilsner Pernille

Opgave 33

1. b (med)
2. c (på)
3. b (med)
4. a (i)

Opgave 34

1.
 - a. flere
 - b. mindre

2.
 - a. mere
 - b. færre

3.
 - a. mindre
 - b. flere

Opgave 35

Beskrivelse d. følger bedst rådet i strategiboksen.

Opgave 36

Beskrivelse a inkluderer for mange detaljer om selve diagrammet.

Beskrivelse b er for kort.

Beskrivelse c er for detaljeret og beskriver ikke kun hovedtrækkene.

Beskrivelse e inkluderer også en forklaring og et synspunkt om udviklingen. Formålet er altså ikke kun at beskrive.

Opgave 37

Forslag til beskrivelse: Diagrammet viser andelen af mænd og kvinder, der arbejdede på deltid i 2018. Ifølge diagrammet var der flere deltidsansatte kvinder end mænd. Mens 35 % af kvinderne arbejdede mindre end fuld tid, var det kun tilfældet for 23 % af mændene.

Opgave 38

Forslag til beskrivelse: Diagrammet viser udviklingen i fædre og mødres fravær ved barnets første sygedag i perioden 2013-2018. Ifølge diagrammet var kvinderne mere fraværende end mændene på grund børns sygeboern i hele perioden. Faktisk var der en mere eller mindre konstant forskel på cirka 0,6 timer.

Opgave 45

1. til (at reservere noget til nogen)
2. til (en årsag til noget)
3. om (at være enighed blandt nogen om noget)
4. på (en løsning på noget)
5. til (at få lov til noget)
6. ved (en fordel ved noget)
7. af (en konsekvens af noget)
8. ved (en ulempe ved noget)
9. i (en stigning i noget)
10. for (en mulighed for noget)
11. til (en tendens til noget)
12. på (en forskel på noget)

Opgave 49

Forslag til sætninger:

1. Mange mænd lægger ofte mere vægt på statusjob end kvinder.
2. Mænd er ofte mere ambitiøse end kvinder.
3. Mænd kan sommetider være bedre end kvinder til at træffe upopulære beslutninger.
4. En del kvinder prioriterer nogle gange familielivet højere end mænd.
5. Nogle kvinder er sommetider ikke gode til at sælge sig selv.

Opgave 50

Forslag til en kernesætning: En årsag til, at der er færre kvindelige end mandlige ledere, kan være, at kvinderne i mange hjem står for det meste af husarbejdet.

Opgave 51

Eksemplificering	Konsekvens	Forklaring	Tilføjelse
såsom for eksempel eksempelvis	det betyder dermed så af den grund derfor	på grund af nemlig fordi da eftersom	samtidig desuden derudover

Opgave 53

Hovedsætningsstruktur

Hovedsætnings-konjunktion	Fokus-felt	Verbum	Subjekt	Adverbium	Verbum 2	Objekt	Adverbial
så	for eksempel eksempelvis derfor på grund af + substantiv af den grund samtidig desuden derudover	betyder		for eksempel eksempelvis derfor nemlig af den grund samtidig desuden derudover			

Ledsætningsstruktur

Ledsætnings-konjunktion	Subjekt	Adverbium	Verbum	Verbum 2	Objekt	Adverbial
fordi da eftersom		for eksempel eksempelvis derfor på grund af + substantiv af den grund samtidig desuden derudover				

Opgave 54

1. Nogle kvinder ønsker ikke at nedprioritere familieforpligtelserne, **så** de har ikke mulighed for at tilbringe lige så mange timer på arbejdspladsen som mænd.
2. Arbejdsopgaverne i hjemmet er stadig ulige fordelt. Kvinderne bruger **nemlig** langt flest timer på børnepasning, opvask og rengøring i hjemmet.
3. Kvinderne står i højere grad end mænd for madlavning og husarbejde. **Desuden/ Derudover/Samtidig** er de ansvarlige for børnepasning i de fleste familier.
4. I mange hjem laver kvinderne mere af det huslige arbejde end mændene, og de timer, som kvinderne bruger på at lave mad, passe børn og gøre rent, kan ikke bruges på arbejdspladsen. **Derfor/Dermed/Af den grund** er kvinderne mindre fleksible i forhold til overarbejde og uplanlagte opgaver.
5. De traditionelle kønsroller eksisterer stadig i Danmark. **For eksempel/Eksempelvis/Fx** er det i de fleste hjem også i dag kvinderne, der står for børnepasning, madlavning og rengøring i hjemmet.

Opgave 55

Forslag til løsninger:

1. **Derfor** har de ikke mulighed for at tilbringe lige så mange timer på arbejdspladsen som mænd./**Det betyder, at de ikke har** mulighed for at tilbringe så mange timer på arbejdspladsen som mænd./**Af den grund har de** ikke mulighed for at tilbringe lige så mange timer på arbejdspladsen som mænd./
2. **fordi/da/eftersom** kvinderne bruger langt flest timer på børnepasning, opvask og rengøring i hjemmet.
3. **Desuden/Derudover/Samtidig** er de ansvarlige for børnepasning i de fleste familier./De er **desuden/derudover/samtidig** ansvarlige for børnepasning i de fleste familier.
4. **Derfor/Dermed/Af den grund** er kvinderne mindre fleksible i forhold til overarbejde og uplanlagte opgaver./**Det betyder, at** kvinderne er mindre fleksible i forhold til overarbejde og uplanlagte opgaver.
5. **For eksempel/Eksempelvis/Fx** er det i de fleste hjem også i dag kvinderne, der står for børnepasning, madlavning og rengøring i hjemmet./Det er **for eksempel/eksempelvis** i de fleste hjem også i dag kvinderne, der står for børnepasning, madlavning og rengøring i hjemmet.

Opgave 64

1. det	11. der	21. nogle
2. der	12. der	22. sit
3. det	13. det	23. sine
4. der	14. den	24. det
5. der	15. den	25. som
6. nogle	16. der	26. den
7. det	17. det	27. de
8. de	18. nogle	28. der
9. de	19. som	29. det
10. den	20. der	30. den

Opgave 66

Fokus/Formål	Præsentation
Introduktion - introducere emnet og fokus	Mit emne er manglende ligestilling i hjemmet, og jeg vil fokusere på årsager, konsekvenser og løsninger. I Danmark er der en høj grad af ligestilling. Dog er der også områder, hvor ligestillingen halter. Det gør den bl.a. i hjemmet. Undersøgelser viser nemlig, at kvinderne bruger flest timer på børnepasning og husarbejde, selvom de også arbejder udenfor hjemmet.
Forklaring af årsagerne til manglende ligestilling i hjemmet	Der kan være flere årsager til den ulige arbejdsfordeling. En vigtig årsag er, at kvinderne tager størstedelen af barselsorloven. Fordi de går hjemme med børnene, kan arbejdsdelingen blive sådan, at kvinderne bliver hovedansvarlige for hjemmet. En anden årsag kan være, at traditionelle kønsrollemønstre stadig dominerer i dag. Det har traditionelt været kvinderne, der tager sig af det praktiske i hjemmet og omsorg for børnene, mens mændene arbejder og forsørger familien.
Betydninger for kvinder af den manglende ligestilling i hjemmet	Det kan have flere betydninger, at fordelingen af de huslige pligter er ulige. For det første kan det have den konsekvens, at det kønsopdelte arbejdsmarked bliver fastholdt. Kvinderne vil måske søge job indenfor de brancher, der giver dem de bedste muligheder for også at tage sig hjemmet. Det er typisk jobs i den offentlige sektor og de traditionelle kvindefag, der anses som mere familievenlige. For det andet kan det have stor betydning for kvindernes karrieremuligheder. Hvis det for eksempel primært er kvinderne, der henter børnene fra institution eller bliver hjemme, når børnene er syge, er de mindre fleksible i forhold til deres arbejdsgiver. Af den grund kan de blive fravalgt til lederjobs.
Mulighederne for forbedring af situationen i fremtiden og løsningsmulighed	Jeg vil vurdere, at mulighederne for at forbedre ligestillingssituationen i fremtiden er gode, men det kræver tiltag, bl.a. fra politikerne. Ét tiltag kunne være at indføre øremærket barsel til mænd.

Opgave 69

1. Du sagde, at en måde at forbedre ligestillingen på kunne være at indføre mere øremærket barsel til mænd. Hvilke fordele og ulemper kan der være ved den løsning?
2. Mener du selv, at øremærket barsel til mænd er en god løsning?

Opgave 76

Vertikal kønsopdeling	Langt færre kvinder end mænd har lederstillinger på trods af, at kvinder har et højt uddannelsesniveau. Fx: 27% af alle danske topledere er kvinder. 28% af alle selvstændige er kvinder. 19% af bestyrelsesmedlemmerne i aktieselskaber er danske kvinder. 12% af bestyrelsesmedlemmerne i børsnoterede selskaber er kvinder. 7% af bestyrelsesmedlemmerne i generalforsamlingsvalgte bestyrelser i børsnoterede aktieselskaber er kvinder.
Horisontal kønsopdeling	Kvinder og mænd arbejder i forskellige brancher, sektorer og arbejdsfunktioner. I den private sektor er 62% mænd, mens 38% er kvinder. I den offentlige sektor er 71% kvinder, mens 29% er mænd. I mange brancher er der en overrepræsentation af det ene køn. Fx er 91% af de ansatte i bygge- og anlægsbranchen mænd, mens 9% er kvinder. Indenfor offentlig administration, undervisning og sundhed er 71% kvinder, mens 29% er mænd. Der er også forskel på mænd og kvinders arbejdstid. Mens knap 37% af kvindelige lønmodtagere er ansat på deltid, gælder det kun for 14% af de mandlige.
Glidende kønsopdeling	Kvinder og mænd med samme uddannelse og samme job ender ofte med at arbejde med noget forskelligt. Fx når kvindelige læger bliver psykiatere, og de mandlige bliver kirurger. En forklaring på, at færre kvinder bliver ledere, kan være, at de generelt er mindre interesserede i ansvarsfulde stillinger.

Facitliste til kapitel 3

Opgave 8

1. C (Det er dog ikke alle forældre i kommunen, der er overbeviste om, at det er en god ide; Så er det nu godt for børnenes læring, at der er tablets i alle klasselokaler?)
2. A (Hvad er egentlig formålet med at erstatte bøger, blyant og papir med tablets? Præcis hvordan kan tablets hjælpe børnene med at lære?; Vi savner en klar udmelding fra skolen om, hvordan tablets kan understøtte børnenes læring)
3. C (Der har de så set nogle billeder og videoer, som slet ikke var egnet for børn [...]) Det kan jo få negative konsekvenser for dem)
4. B (Alle eleverne ender med at få de samme ideer)
5. C (De digitale teknologier ikke har så stort et potentiale, som vi for øjeblikket tror, de har; I dag mener vi, at digitale teknologier kan løse alle vores problemer – også i skolen. Det kan de ikke)
6. A (De kan være med til at udvikle elevernes sociale og sproglige kompetencer)
7. B (Her finder de tekster, der svarer til deres individuelle interesser og sproglige niveau)

Opgave 16

1. A
2. B
3. A
4. D
5. D
6. C

Opgave 17

1. A
2. C
3. A
4. C
5. A
6. B
7. D
8. B

Opgave 29

1. Arbejdsgivere får mange CV'er. Du må derfor sørge for at dit skiller sig ud fra de andre. Én måde at gøre netop det på er ved at tage et studieophold i udlandet.
2. Du får mange ting ud af et udenlandsophold. Du lærer et nyt sprog, en ny kultur, får nye venner, osv.
3. Der er både faglige og sociale grunde til at studere et semester i udlandet. De studerende bliver bedre til sprog, og de lærer en anden kultur og studieform at kende. De møder desuden nye mennesker, og de får opbygget et internationalt netværk. Det kan være grænseoverskridende for nogle at rejse ud alene for at bo i et andet land, men de fleste oplever at komme hjem som et stærkere menneske.

4. På et studieophold får studerende nye perspektiver, en større kulturforståelse, et mere globalt mindset, en anden faglighed og et internationalt netværk.
5. Danske universiteter har udvekslingsprogrammer med udenlandske universiteter, fx EU-programmet Erasmus. Rikke Nielsen, International chef på Aarhus Universitet, er meget tilfreds med stigningen i antallet af udvekslingsstuderende.
6. Hvis du tager et semester i udlandet, har du muligheden for at skabe et internationalt netværk med studerende fra hele verden.
7. Et udenlandsophold giver studerende sproglige og interkulturelle kompetencer, der er efterspurgt på vores globaliserede arbejdsmarked.

Opgave 30

Hej Matthias

Tak for din mail. Det var godt at høre fra dig.

Mht. studiejob, så starter jeg faktisk på mandag i en ingeniørvirksomhed her i Aarhus. Det er rigtigt dejligt, for det er jo studierelevant, så jeg får mulighed for at bruge de ting, vi lærer på studiet. Jeg får en masse spændende opgaver, og jeg skal også arbejde med nogle projekter selv.

Jeg kan godt forstå, det er en stor beslutning, men jeg tror, at man får mange ting ud af et semester i udlandet – både menneskeligt og fagligt. Du får ikke kun erfaringer med nye studieformer og bliver bedre til sprog. Du møder også nye venner og lærer en anden kultur at kende. Hvis du bor og studerer i et andet land, skal du lære at klare dig selv i alle mulige situationer. Det kan godt være svært i begyndelsen, men de fleste kommer hjem som en stærkere og mere selvstændig person. Derudover vil den erfaring du får hjælpe dig til at lære dig selv og andre bedre at kende. Det kan hjælpe dig i fremtiden, fx hvis du ønsker en karriere i et internationalt firma.

Når det kommer til at være væk fra familie og venner, så skal det nok gå. Du vil nok savne dem, men med sociale medier som Skype Messenger og Whatsapp er det meget nemt at holde kontakten. Hvis du tager til et europæisk land, kan folk komme og besøge dig. Du vil også hurtigt få nye venner, for der er jo mange i samme situation som dig.

Mht. dit studiejob, så tror jeg ikke, det vil skade dine karrieremuligheder, hvis du tager afsted. Mange danske virksomheder opererer jo globalt, så folk med international erfaring er attraktive for dem, når de rekrutterer nye medarbejdere. Desuden fortæller et studieophold på CV'et, at du har kunnet klare dig i udlandet og dermed er selvstændig. Så jeg tror faktisk, at det vil styrke dine karrieremuligheder at tage afsted.

Hvad siger du til at mødes en dag i næste uge? Så kan vi snakke mere om det hele. Jeg er også spændt på at høre om, hvor du overvejer at tage hen.

Mange hilsner
Simona

Opgave 34

1. steg, med
2. i, på
3. flere

Opgave 35

1. Nogle forældre vælger at sende deres børn i en friskole, fordi klasserne der ikke er så store.
2. Nogle forældre vælger at sende deres børn i en friskole, da klasserne der ikke er så store.
3. Nogle forældre vælger at sende deres børn i en friskole. Det kan skyldes, at klasserne der ikke er så store.
4. Nogle forældre vælger at sende deres børn i en friskole på grund af de mindre klasser der.
5. Nogle forældre vælger at sende deres børn i en friskole. Klasserne der er nemlig mindre.
6. Nogle forældre vælger at sende deres børn i en friskole. En årsag kan være, at klasserne der ikke er så store.
7. Nogle forældre vælger at sende deres børn i en friskole. En grund kan være, at klasserne der ikke er så store.

Opgave 40

Diagrammet viser **andelen** af elever, der gik i henholdsvis folkeskoler og frie grundskoler i **perioden** fra 2000/2001 til 2018/2019. Ifølge diagrammet steg **andelen** af elever, der gik i frie grundskoler, med 6 procentpoint. Dog gik langt **størstedelen** af de danske **børn** stadig i folkeskoler, nemlig 78,8 %.

Der kan være **forskellige** årsager **til**, at flere forældre i de seneste år har sendt deres børn i en fri grundskole. En årsag er, at der er lukket mange kommunale folkeskoler på grund af faldende elevtal, presset økonomi eller effektiviseringer. Når **lokale** skoler nedlægges, **går forældregrupper** sammen og åbner i stedet en friskole. På den måde holdes der liv i lokalsamfundene, og børnene undgår lang transport til en **anden** skole. En anden årsag kan være, at forældrene er **utilfredse** med forholdene i folkeskolen. Det kan eksempelvis være mange elever i klasserne, mange vikarer, lange skoledage og inklusion. Det er alle faktorer, som kan **medføre** mere uro, dårligere trivsel og mindre læring.

Der kan være flere fordele og ulemper **ved** at **vælge** en fri grundskole frem for en folkeskole. **Den** vigtigste fordel er, at forældrene har større indflydelse på, hvilken slags undervisning deres børn modtager i skolen. Mange frie grundskoler bygger nemlig på **nogle** bestemte værdier, et bestemt livssyn eller en bestemt pædagogisk tænkning. Mange af skolerne har derfor **nogle** undervisningstilbud, **som/der** fokuserer mere på eksempelvis musik, leg, kreativitet og fællesskab frem for tests og karakterer. Ved at sende deres børn i en friskole eller privatskole **kan forældrene** således vælge en skole, der passer **til** deres egne værdier eller ønsker.

På den anden side kan der også være nogle ulemper. En ulempe for forældrene er, at de skal betale for deres børns skolegang, hvorimod undervisningen i en folkeskole er gratis. Det kan det være en **stor** omkostning for forældrene, særligt hvis de har flere børn. Derudover **kan det** udelukke børn af forældre, der **ikke har** råd til det. Dermed **risikerer** man, at der kommer a- og b-skoler i **samfundet**, fordi mange af eleverne med ressourcestærke forældre går på privatskoler, mens de ressource svage går i folkeskolen. Det går imod **lighedstanken** i det danske samfund, hvor alle børn skal have lige muligheder for **en god** skolegang.

Der kan desuden være en ulempe for eleverne i de frie grundskoler. De møder nemlig i høj grad kun børn, der er som dem selv. I folkeskolen er der derimod stor mangfoldighed med børn fra forskellige kulturelle **baggrunde**, forskellige religioner og forskellige samfundslag. Med andre ord **er hele samfundet** repræsenteret. Det er **vigtigt** for børnene, at de **lærer** at arbejde sammen med og respektere forskellige typer af mennesker.

Opgave 47

Holdning	Eksemplificering	Forklaring	Konsekvens	Kontrast	Tilføjelse
efter min mening	for eksempel	da fordi	så det kan betyde	dog imidlertid	ydermere

Opgave 50

Holdning	Eksemplificering	Forklaring	Konsekvens	Kontrast	Tilføjelse
efter min mening jeg mener	for eksempel eksempelvis	da fordi	så det kan betyde derfor	dog imidlertid	ydermere desuden derudover

Opgave 57

Fokus/formål	Præsentation
Introduktion - introducere emne - skitsere præsentationens struktur	Mit emne er 'gruppearbejde som undervisningsform'. Jeg vil først sige noget om undervisningsformen. Derefter vil jeg sige noget om fordelene og ulemperne ved den.
Brugen af gruppearbejde i det danske uddannelsessystem	I Danmark er gruppearbejde en stor del af hele uddannelsessystemet. Denne måde at organisere undervisning på bruges helt fra de små klasser til universiteterne. For eksempel sker en stor del af læringen gennem projektarbejde på to af de store danske universiteter, nemlig Aalborg Universitet og Roskilde Universitet. Her arbejder de studerende hvert semester sammen i projektgrupper om at skrive et semesterprojekt.

Fordele ved gruppearbejde	Der er en række fordele ved projektarbejde i grupper. For det første mener mange forskere, at man lærer bedre med denne undervisningsform end med traditionel klasseundervisning. For det andet forbereder gruppearbejdet de studerende til fremtiden, da der er meget projekt- og teamarbejde på de fleste arbejdspladser. For det tredje er der den faglige sparring. Flere hoveder tænker normalt bedre end ét. Derfor opstår der flere idéer og lærerige diskussioner i løbet af gruppearbejdet. Endelig udvikler de studerende nogle kompetencer, som de ikke gør gennem traditionel klasseundervisning, hvor underviseren forelæser om emnet.
Ulemper ved gruppearbejde	På den anden side er der også nogle ulemper ved at gruppearbejde. Den største ulempe er, at det er meget forskelligt, hvordan studerende lærer bedst. Det er med andre ord forskelligt, om man arbejder bedst alene eller i en gruppe. En anden ulempe er, at arbejdet tager længere tid og kan være mere besværligt, end hvis man arbejder alene.

Opgave 59

1. Du sagde, at forskerne mener, man lærer bedre, når man arbejder i grupper. Hvorfor tror du så ikke, man organiserer undervisningen sådan på alle de danske universiteter?
2. Du sagde også, at de studerende udvikler nogle kompetencer i gruppearbejdet, som de ikke gør i en mere traditionel klasseundervisning. Kan du ikke fortælle lidt mere om det?
3. Du sagde, at en ulempe kan være, at nogle studerende lærer bedst alene. Mener du alligevel, at man skal tvinge dem til at arbejde i grupper?
4. Du sagde, at der er både fordele og ulemper ved gruppearbejde, men hvad mener du selv om den måde at organisere undervisningen på?

Opgave 67

1. Undervisningsformer i skolen

Beskrivelse a:

På det øverste billede er der et klasselokale med 10 kursister og en kvindelig lærer. Måske er det danskundervisning på en sprogscole. Kursisterne arbejder sammen i to grupper. De sidder omkring to borde, og de skriver og snakker. To af kursisterne har en computer.

På det nederste billede kan man se nogle børn og voksne på en gade. Jeg tror, det er en gågade med butikker, fordi der ingen biler er, og der er noget tøj, der er på tilbud. Nogle af børnene holder en mikrofon, og de snakker sammen med de voksne på gaden.

X Beskrivelse b:

De to billeder her viser brugen af forskellige undervisningsformer. På det øverste billede er der en situation med nogle voksne kursister. Læreren har organiseret undervisningen, så de arbejder sammen i to grupper. Og læreren hjælper kun, når kursisterne har spørgsmål eller brug for hjælp. Kursisterne diskuterer spørgsmålet: *Hvad er frihed?* Og de ser meget engagerede ud.

På det nederste billede kan man se en anden måde at organisere undervisningen på. Her er eleverne taget ud i byen for at interviewe nogle mennesker på gaden.

2. Uddannelse og løn

Beskrivelse a:

På det øverste billede er der en klasse på 10 elever. Jeg tror, det er i folkeskolen, for børnene ser ikke så gamle ud. Der står en lærer og præsenterer noget ved et smartboard.

De to nederste billeder viser lærere og studerende. Det ene billede er fra et klasselokale, mens det andet er fra en forelæsningsal. Der står *mekaniker* og *sygeplejerske* på tavlen. I begge situationer lytter de studerende til læreren.

X Beskrivelse b:

På det øverste billede her er der en undervisningssituation fra en klasse med både drenge og piger. Læreren står og forklarer noget ved tavlen, men der er en forskel på, hvor opmærksomme drengene og pigerne er. Mens pigerne følger med og deltager i undervisningen, laver drengene andre ting. De bruger deres mobil eller taler med deres sidemakker.

De to næste billeder viser undervisningssituationer fra to forskellige uddannelser.

Billederne siger noget om kønsopdelingen på de to uddannelser. Det ene billede er fra sygeplejerskestudiet, og her er det kvindelige køn stærkt overrepræsenteret, mens det andet er fra mekanikeruddannelsen, hvor der næsten kun er mænd.

Facitliste til teksthæfte

Opgave 1

1. fungere som aktiv medborger i Danmark (s. 6)
2. Prøven er en sprogprøve (, så man bedømmer ikke din viden om verden) (s. 8)
3. lytteforståelse (s. 7-8)
4. søge ind på fx erhvervsuddannelser eller VUC (s. 6)
5. lytteforståelse indgår i denne del af prøven (s. 8)
6. et ark med en disposition og noter (s. 11)
7. informationer, der ikke er relevante (s. 15)
8. de nøgleord, der bliver brugt i spørgsmålene og svarmulighederne, er ikke de samme, som bliver brugt i teksten (s. 16)
9. at bygge et hus (s. 19)
10. den har større betydning for din karakter (s. 19)
11. det opfylder ikke kravet om billedlegitimation (s. 9)
12. på den måde ved læseren, hvilket af spørgsmålene i opgaven du besvarer (s. 13)
13. organisering og sammenhæng (s. 21)
14. kilder (s. 25)
15. så du har noget at tale om i interviewet (s. 25)